

Wasilewski, Adam

"Maryja - zwierciadłem dla Kościoła",
Raniero Cantalamessa, tł. Janusz
Królikowski, Warszawa 1994 :
[recenzja]

Studia Teologiczne 15, 358-360

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kończąc stwierdzam, iż jest to bardzo wartościowa i ciekawa pozycja, gdyż przybliży tematy, którymi żył Sobór trzydzieści lat temu. Na 431 stronach uchwycone zostały rozmowy z ludźmi, którzy to wydarzenie tworzyli lub włożyli sporo wysiłku w jego zrozumienie i realizację w Polsce. Atrakcyjność książki nadaje przedmowa bpa Tadeusza Pieronka i bardzo ciekawa rozmowa ze Stefanem Świeżawskim, świeckim audytorem Soboru. Osobistą relację do rozmowy może nadać fakt, iż każdemu tekstowi towarzyszy zdjęcie i biografia rozmówcy, a całość zamyka kalendarium soborowe oraz fotografie i życiorysy osób stawiających pytania. Z informacji podanej na okładce książki dowiadujemy się, że jest to jedyna pozycja wydana w Polsce dla uczczenia trzydziestej rocznicy zakończenia Soboru Watykańskiego II.

Szkoda, że nie do końca spełnione postanowienia Soboru tak rzadko są tematem książek możliwych do „strawienia” dla szerszego kręgu czytelników. Warunek ten spełnia ta pozycja.

Zbigniew Pruszyński

Raniero Cantalamessa, *Maryja - zwierciadłem dla Kościoła*, Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa 1994, ss. 241.

W roku 1994 ukazała się w Warszawie wydana przez Wydawnictwo Księży Marianów książka Ojca Raniero Cantalamessa OFM Cap pod tytułem *Maryja - zwierciadłem dla Kościoła*. Przekładu z języka włoskiego dokonał ks. Janusz Królikowski, a słowem wstępnym opatrzył Andrzej Kiejza OFM Cap. Książka jest 5 częścią serii mariologicznej pt. „Theotokos”.

Autor urodził się w Colli di Tronto w 1934 roku. Świecenia kapłańskie przyjął w roku 1958. Posiada doktoraty z teologii i filologii klasycznej. Jako profesor zwyczajny był wykładowcą historii starożytności chrześcijańskiej na Katolickim Uniwersytecie Najświętszego Serca w Mediolanie. W roku 1980 porzucił pracę dydaktyczną i naukową, poświęcając się całkowicie przepowiadaniu słowa Bożego. Jest kaznodzieją apostołskim i członkiem Katolickiej Delegacji do spraw dialogu z Kościołami charyzmatycznymi (pentekostalnymi). Należy do Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej i jest jedną z jej czołowych postaci. Do tego bogactwa aktywności i kompetencji dodaje prawdziwie franciszkańską prostotę i autentyczność przekazu, co czyni go nie tylko głosicielem, ale także świadkiem Ewangelii.

Z wielu pozycji książkowych autora ta książka jest najlepszą i najbardziej cenioną w jego dotychczasowym dorobku pisarskim.

Książka składa się z 3 części:

część 1 - *Maryja zwierciadłem dla Kościoła w Misterium Wcielenia*,

część 2 - *Maryja zwierciadłem dla Kościoła w Misterium Paschalnym*,

część 3 - *Maryja zwierciadłem dla Kościoła w Misterium Pięćdziesiąticy*.

Autor kontempluje w Misterium Wcielenia - wiarę Maryi, w Misterium Paschalnym - nadzieję Maryi, w Misterium Pięćdziesiąticy - Jej miłość.

Zamysłem autora było ukazanie osoby Maryi jako zwierciadła dla Kościoła. Maryja jest zwierciadłem dla Kościoła, najpierw dlatego, że odbija i kieruje na Ko-

ściół promienie łaski Bożej, sama tej łaski jest zawsze pełna (Łk 1,28). Jest zwierciadłem także dlatego, że to właśnie w Niej Kościół - oblubienica powinien przeglądać się nieustannie, by stać się pięknym w oczach swojego boskiego oblubieńca. Maryja, widziana jako eschatologiczna ikona Kościoła, jego typ, zwierciadło dla Niego, przede wszystkim pociąga do naśladowania.

Autor chciał wskazać czytelnikowi drogę uświęcenia osobistego i we wspólnocie wzorowanej na Maryi, Matce Bożej. A jest to droga słuchania i posłuszeństwa słowu Bożemu. Autor czyta całą historię Maryi w natchnionych słowach Pisma Świętego. Ją samą traktuje jako rozdział słowa Bożego, zapisany w Jej życiu, gestach i słowach przekazanych nam przez Biblię. Rozważa on misterium Maryi i Kościoła w sposób rzeczywiście dogłębny i mistrzowski.

Podaje nam 3 interpretacje tytułu „Matka Boża”, który to tytuł mówi nam: o Jezusie (prawdziwy człowiek, Bóg, Bóg i człowiek w jednej osobie), o Bogu (pokora Boga), o Maryi (ten tytuł wystarcza do ukazania wielkości Maryi i do usprawiedliwienia przyznawanej Jej czci). Ten tytuł stawia Maryję w jedynej w swoim rodzaju relacji z każdą osobą Trójcy Świętej. „Matka Boża” jest tytułem wiecznym i nieodwracalnym, ponieważ nieodwracalne jest Wcielenie Słowa. Tytuł „Matka Boża” jest dzisiaj także punktem spotkania i wspólną podstawą dla wszystkich chrześcijan, by przystąpić do odnalezienia porozumienia co do miejsca Maryi w wierze. Jest to jedyny tytuł ekumeniczny. Jest znany we wszystkich Kościołach, jako że ogłoszono go na Soborze Ekumenicznym. Tytuł „Matka Boża” Theotokos, jest więc tytułem, do którego trzeba ciągle powracać, wyróżniając go, jak słusznie robią prawosławni, nieokreśloną liczbą imion i tytułów maryjnych.

Autor mówi też o potrójnym macierzyństwie Maryi: fizycznym, metafizycznym, duchowym. Charyzmat macierzyństwa był w Niej zjednoczony w sposób jedyny z charyzmatem dziewictwa.

Autor odwołuje się w swym dziele do Konstytucji Dogmatycznej o Kościele - *Lumen gentium*, Konstytucji Dogmatycznej o objawieniu Bożym - *Dei verbum*, będących owocem Soboru Watykańskiego II.

Ten Sobór stosuje 3 kategorie by zilustrować rolę Maryi: tytuł „Matka Boża”, tytuł „Matka wierzących”, kategoria wzoru - figury. Do Soboru Watykańskiego II praktycznie wszystkie tytuły Maryi chciano wyprowadzić przez dedukcję z principium dogmatycznego „pełna łaski” czy „Matka Boża”. W świetle tego Soboru możemy korzystać z innej drogi, przez indukcję, wychodząc ze słowa Bożego.

Autor porównuje osobę Maryi z innymi postaciami z Biblii za pomocą analogii oddolnych. Pierwszą analogią oddolną, która ukazuje nam się w Biblii, by mówić o Maryi, jest analogia Abrahama, a druga odnosi się do Apostołów.

Na szczególną uwagę i podkreślenie zasługuje sposób przedstawienia postaci Maryi w Kościele Katolickim i w Kościołach Siostrzanych. Autor mówi, że Maryja jest przedstawiana i czczona w Kościele prawosławnym w formie niezliczonych ikon. Jeśli chodzi o obraz Maryi w Kościołach Protestanckich autor przytacza tekst kazań Ulricha Zwinglego i Martina Lutera, które wskazują na głębię doznawanej czci, jaką była otaczana osoba Maryi. Mówiąc o tym co doprowadziło do rozłamu w pojmowaniu prawidłowego kultu Maryi autor wskazuje na polemikę anty-katolicką i racjonalizm. Wynikiem tego było usunięcie w czasie racjonalizmu z Kościołów Ewangelickich świąt maryjnych i wszystkiego co Ją przypominało. Na potwierdzenie tego autor

przycacza wypowiedź M. Basilei Schlink zaczerpniętą z jej książki pt. *Maryja - Matka Jezusa i Jej droga*.

W świetle tekstów Soboru Watykańskiego II autor podaje podwójną relację Maryi z Jezusem i Kościołem: w odniesieniu do Jezusa Maryja jest Matką i uczennicą a w odniesieniu do Kościoła jest Matką i nauczycielką, tzn. modelem, figurą wzorcą. Największą nowością soborowego wykładu o Maryi jest umiejscowienie go, jak w czasach Ojców Kościoła, w nauce o Kościele. Autor mówiąc o ekumenizmie dochodzi do wniosku, że jednym z miejsc w którym Duch Święty leczy rany i przygotowuje jedność jest właśnie to, które dotyczy Maryi.

Książka ta jest doskonałą pozycją dla człowieka, który pragnie poszerzyć sobie wykład Pisma Świętego o Maryi jako zwierciadła dla Kościoła oraz chce naśladować Jej osobę w codziennym życiu.

Adam Wasilewski

Единъ Господь, Не пут ях к единству християн, (срод редакцией Сергия Геекѣ, перевод Александре Доброевѣ). Иѣучное Общество Люблинского Кѣтолического Университетѣ, Люблин 1996, сс. 292.

Nakładem wydawnictwa Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie w 1996 r. ukazała się w języku rosyjskim praca zbiorowa pod redakcją S. Gajka (MIC). Książka została wydana z okazji sześćdziesiątej rocznicy urodzin prof. W. Hryniewicza (OMI), autora licznych prac teologicznych, obecnie wicedyrektora Instytutu Ekumenicznego KUL, członka Międzynarodowej Komisji Mieszanej ds. Dialogu między Kościołami katolickim a prawosławnym.

Do recenzowanej publikacji został włączony szereg artykułów z dorobku naukowego samego prof. W. Hryniewicza oraz rozprawy innych pracowników Instytutu Ekumenicznego KUL. Publikację otwiera krótka przedmowa dyrektora tegoż Instytutu, bpa prof. A. Nossola (s. 7), kończy zaś wykaz najważniejszych prac prof. W. Hryniewicza, które już wcześniej ukazały się drukiem (s. 287). Publikacje, z których składa się książka, zostały podzielone na dwie części. W pierwszej pt. „*V služení edinstvu*” znajdują się prace ośmiu autorów: Leonarda Górki (SVD), „*Cerkov' i Cerkvi. Ekklezialnyj charakter christianskich Obščin*”, s. 11-23; „*Podvižniki evangelizacii. Aktual'nost' evangelizacionnogo dela svjatyh Kirilla i Metodija*”, s. 107-117; prof. Celestyna Napiórkowskiego (OFM Conv), „*Osnovnye itogi mežkonnfessiionalnych dialogov*”, 2. 25-45; bpa prof. Alfonsa Nossola, „*Ekumeniéeskaja perspektiva bogoslovskoj mysli Martina Ljutera*”, s. 47-65; ks. Piotra Jaskóły, „*Tainstvo kreščenija v bogoslovskoj mysli Žana Kalvina*”, s. 67-77; ks. Stanisława Kozy, „*Fridrich Chajler - bogoslov ekumeniéeskoj otkrytosti*”, s. 79-87; dwie publikacje Sergiusza Gajka (MIC), „*Tajna Evcharistii v bogoslovskoj mysli Pavla N. Evdokimova*”, s. 89-106 oraz „*Ekumeniéeskoe svidetel'stvo mučennikov*”, s. 119-126.